SVOBODA СВОБОДА



UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 171. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 7, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 7-го ВЕРЕСНЯ 1990 Ч. 171. РІК XCVII

ВІРНІ УАПЦ ПОЧАЛИ ГОЛОДІВКУ В КИЄВІ

С. Бавнд Брук, Н. Дж. (Митрополича канцелярія). — У Києві, перед будинком Ради Міністрів УССР, 29-го серпня розпочалася тривала ланцюгова голодівка, яку організувало Всеукраїнське Православне Братство Ап. Андрія Первозванного у зв'язку з тим, що вимоги віруючих УАПЦеркви далі ігноруються рядом державних установ і продовжують нарушуватись права віруючих. Про початок голодівки повідомив телефонічно речник Всеукраїнського Православного Братства Володимир Кательницький.

Згідно з цим повідомленням, учасники голодівки вимагають надання візи на в'їзд в Україну Святішому Мстиславу, Патріярхові Київському і всієї України, повної реґабілітації Української Автокефальної Православної Церкви та її реєстрації, передачі київського собору св. Софії, митрополичих палат, собору св. Ап. Андрія Первозванного, Печерської Лаври та інших святинь, як також припинення шельмування з боку Ради в справах релігії при Раді Міністрів УССР, яка реєструє громади, як „православне релігійне незавісімое общество", а не як громади УАПЦеркви.

За словами В. Кательницького, голодівка розпочалася Молебнем, який відправив Єпископ Чернігівський і Сумський, Владика Роман, а також священик з Чернівців о. Іван Стратій. В перший день голодівки в ній брали участь делеґації з різних областей України. Київську делеґацію очолив В. Котельницький, чернігівську і сумську — Єпископ Роман, львівську — Олег Махник, чернівецьку — о. Іван Стратій, волинську — Марія Шеп та Петро Новосад.

Під час першого дня голодівки відбулася зустріч з головою Ради в справах релігії Миколою Колесником, який намагався переконати делеґацію від голодування, що голодівка в Києві недоцільна, оскільки усі ці вимоги гальмує Москва, а не Київ. Згідно з телефонним повідомленням, органи правопорядку не перешкоджали проведенню голодівки, але протягом дня за голодуючими стежили з автомашин представники влади на чолі з начальником Печерського РОВДЕ.

Перший день голодівки тривала до 9-ої години за київським часом. Оскільки це ланцюгова голодівка, вона буде продовжуватись до тих пір, поки совєтська влада не виконає найголовніших основних вимог.

Патріярх Київський і всієї України Мстислав переда учасникам ланцюгової голодівки своє благословення і запевнив їх, що він молиться за них і за успішне завершення протесту.

Бейзбольна збірна Києва перебувала на Фльориді

Дейтона Біч, Фла. (М. Б-й). — Тут у серпні цього року гостювала бейзбольна збірна Києва на запрошення місцевого бейзбольного клюбу. Це була відплатна зустріч. Минулого року бейзболісти Києва приймали в себе фльоридських гостей.

З приводу фльоридської зустрічі в київській „Спортивній Газеті" появилася стаття п.н. „Козаки у... Фльориді" автора С. Лифаря, члена президії Федерації Бейзболу УССР, в якій, між іншим, написано: „Втім, обмежитись лише суто спортивним аспектом цієї подорожі було б не зовсім правильно. Насамперед, тому, що поява у Фльориді команди з Києва сприймалася насамперед, як явище політичне. І активна, хоча й нечисленна, місцева українська громада мала шанс довести, що ці хлопці не „фром Раша, а фром Юкрейн" (тобто не з Росії, а з України). Тож на наших очах старі газетні вовки, які з професійною легкістю пишуть про все, відкривали для себе на карті світу нову землю. Відкривали Україну".

У наслідок цієї зустрічі у вересні цього року Київ відвідає група колишніх американських зірок бейзболу з метою тренування українських бейзбольних дружин.

Починається фестиваль української поезії в Києві

Київ. — Перший міжнародний фестиваль української поезії „Золотий гомін" відбудеться тут у днях 7-17-го вересня з ініціятиви українських письменників, що її підтримали Інститут Літератури ім. Т. Шевченка, Міжнародна Асоціяція Україністів, Республіканська Асоціяція Українознавців, УНІГУ, Канадський Інститут Українознавчих Студій та інші організації.

Для участи у фестивалі, метою якого є консолідація творчих сил українського народу, були запрошені українські поети й літературознавці, що проживають у країнах Европи, в Канаді, ЗСА, Австралії, а також представники українських громад й культурних товариств із союзних республік, Москви та Ленінграду.

Організаційний комітет ухвалив емблему фестивалю „Золотий гомін" роботи відомого художника Рафаїла Масаутова. Зображення кобзи на емблемі відбиває глибинні поетично-пісенні традиції української культури, на які спирається сучасна поезія. Перо, розміщене ліворуч від кобзи, символізує творчість, що завжди долала найстрашніші лихоліття, відроджуючи національну культуру, котра, наче фенікс, поставала з попелу та руїн. Не випадково, що перо органічно переходить у крило, яке вінчає знак емблеми, нагадуючи прапор і закладаючи тим самим віру в духовне й державне відродження української землі.

Приготовано програму свята, яке відкривається в п'ятницю, 7-го вересня урочистим вечором у Палаці культури „Україна". В суботу, 8-го вересня, в театрі ім. Франка плянується провести вечір пам'яти діячів української культури, що стали жертвами сталінських та брежнєвських репресій, буде відслужено Панахиду в Софійському соборі. В неділю, 9-го вересня, на стадіоні „Динамо" відбудеться мітинг „Поезія в боротьбі за людину". 10-го вересня в Республіканському будинку кіно пройде вечір молодої поезії, а 12-го вересня в Будинку художника — літературно-мистецький вечір. Від 13-го до 15-го вересня учасників та гостей свята прийматиме Львів. 16-го вересня — заключний день фестивалю в Києві: поетичні читання біля пам'ятника Т. Шевченку, а на Подолі протягом дня вируватиме літературно-мистецьке свято, відроджуючи давні традиції Києво-Могилянської Академії.

Вимагають засудження акції „Вісла" соймом

Варшава, Польща. — У п'ятницю, 31-го серпня, голова сойму Польщі проф. Миколай Козакевіч зустрівся з шестичленною делеґацією Громадянського Кругу Лемків в Польщі під проводом господаря кругу Павла Стефанівського.

Господар ГКЛ на руки голови сойму передав „Відкритий лист" делеґації ГКЛ в якому висловлено прохання засудити вслід за сенатом РП акції „Вісла", відхилення декрету з 1949 року про конфіскацію маєтку русинів-українців з Лемківщини.

Знаменним є те, що автори документу прохають повернути в першу чергу ліси, які є тепер під контролею державної скарбниці, а також те, що ГКЛ попередньо відмовляється від майна розданого індивідуальним поселенцям-полякам на Лемківщині, щоб кривди не направляти кривдою і створити умови безконфліктного співжиття українському населенню Карпат (лемкам і бойкам) з поляками.

Польський уряд розпродує майно Комуністичної партії

Варшава, Польща. — Згідно з офіційними даними, уряд Польщі має намір продати будинок ЦК колишньої Комуністичної партії у Варшаві. Вважають, що незабаром тут розміститься кредитно-фінансовий центр і фондова біржа. Спочатку про пляни польського керівництва повідомила місцева преса, а потім інформація була підтверджена представником уряду Ярославом Щепанським.

Величезний шестиповерховий будинок, в якому колись розміщувався центральний комітет Польської об'єднаної робітничої (комуністичної) партії, був недавно конфіскований урядом. Конфіскація відбулася в рамках програми ліквідації власности цієї партії, розпущеної в січні цього року. Юридичною підставою дій уряду був зафіксований в конституції країни факт, що земля, на якій побудовано приміщення ЦК, належить державі, а не громадській організації.

Передбачають, що уряд збереже за собою головний пакет акцій майбутнього кредитно-фінансового центру, продавши право розпоряджатися цією установою одній із західних компаній або спільному польсько-західньому підприємству, готовому викласти за нього найбільшу суму.

Протягом кількох останніх місяців доля величезного будинку залишалася під знаком питання. У пресі висловлювалися різні здогади про те, як розпорядитися звільненим приміщенням.

Керівник Соціял-демократичної партії, однієї з лівих політичних організацій, що зформувалися в результаті розпуску Комуністичної партії, запропонував віддати частину цього приміщення під їдальню американської фірми „МекДоналдс", тим самим ніби символізуючи перехід країни до капіталізму.

Варшавський університет зі своєї сторони поскаржився на брак приміщень для своєї бібліотеки. Уряд частково відгукнувся на прохання університету, постановивши, що компанія, в розпорядження якої перейде будинок, повинна буде субсидувати будівництво нового приміщення для університетської бібліотеки.

У центрі будинку ЦК є величезне внутрішнє подвір'я, яке площею займає цілий квартал. Згідно з одним з проєктів, над цим подвір'ям буде побудовано скляний дах у формі піраміди. На подвір'ї розміститься перша у післявоєнній Польщі фондова біржа.

Крім кредитно-фінансових установ і фондової біржі у будинку буде розміщений інформаційний центр.

Ю. Осінчук виступить на Бетовенівському фестивалі

Ойстер Бей, Н.Й. — Тут в місцевому ботанічному городі відбудеться в суботу і неділю, 8-го і 9-го вересня Бетовенівський фестиваль, зорганізований Товариством приятелів мистецтва і Стейтовою радіо мистецтва.

Фестиваль полуманий так, що продовж двох днів будуть відбуватися рівночасно концерти у чотирьох різних місцях та без перерви від 11-ої год. ранку до 5-ої год. по полудні.

У фестивалі гратиме оркестра під орудою відомого диригента Джуліоса Рудела, а в „Емералд Тріо" виступить піяністка Юліяна Осінчук в неділю, в 2-ій год. і в 4-ій год. по полудні.

За інформаціями можна телефонувати на число (516) 992-0061.

СИТУАЦІЯ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ МІНЯЄТЬСЯ З КОЖНИМ ДНЕМ

Вашінгтон. — Державний секретар З'єднаних Стейтів Америки Джеймс Бейкер, виступаючи перед сенатською комісією закордонних зв'язків, намагався пояснити законодавцям, що політика на Близькому Сході, зокрема у Перській затоці, міняється дослівно з кожним днем і тому всякі несподіванки є можливі. Відповідаючи на питання чи президент Джордж Буш плянує присвятити принаймні одну сесію під час розмов з президентом СССР Міхаїлом Горбачовим проблемам Близького Сходу, іракської інвазії на Кувайт зокрема, Бейкер дав до зрозуміння, що розмови на вершинах не є повністю присвячені цим питанням, але не треба виключати, що розмови власне розпічнуться з найбільш актуальних, найбільш болючих питань.

Не зважаючи на різні дипломатичні ходи Адміністрація президента Дж. Буша і запрошеннях держав з одного боку та Совєтського Союзу й Іраку з другого, Америка мусить бути приготована на довше тривання блокади Іраку американськими і запряжненими із ЗСА військами, бо, на його думку, щоб зламати спротив президента Саддама Гуссейна і підірвати цілковито іракську економіку треба більше часу. Бейкер передбачає, що американські військові частини і велика кількість воєнних кораблів залишаться в Савдійській Арабії і в районі Перської затоки не менше як рік. При тій нагоді він заключив американський народ стояти твердо на дотеперішніх позиціях, підтримувати політику президента Дж. Буша, який, як відомо, не спішиться іракського атакувати, як це говорить іракська пропаґанда, і тим самим показати, що жодна агресія не оплачується.

Президент Дж. Буш натомість признався лідерам Сенату і Палати Репрезентантів, що його економічні санкції проти Іраку не зовсім справно працюють, Ірак правдоподібно отримує допомогу повітряним шляхом і тому президентська Рада Безпеки наново обміркує стратегію бльокади.

У зв'язку з наближенням зустрічі на вершинах в Гельсінках між Бушем і Горбачовим, урядові кола ЗСА не шкодують слів похвали для совєтської дипломатії та ініціятив самого М. Горбачова, який, як виглядає з його потягнень, поставив собі за завдання не допустити до воєнних дій на Близькому Сході, переконати С. Гуссейна, щоб він забрав своє військо з Кувайту і не пошкодити користній співпраці СССР із ЗСА.

До речі в Москві перебуває тепер міністер закордонних справ Іраку Таріг Азіз, який прибув до Москви зумисно напередодні вершинних розмов. Він зустрінувся на розмові з М. Горбачовим та його найближчими співробітниками з так званої президентської ради. Іракські джерела кажуть, що завданням Азіза є знешкодити систематичну критику політики Іраку, але інші політичні спостерігачі і втаємничені у справи совєтської дипломатії підтверджують, що С. Гуссейн хоче за всяку ціну зберегти обличчя свого режиму, навіть тоді, як йому прийдеться вивести свої війська з Кувайту. Найближчі дні покажуть, чи вільний світ, притримуючись резолюції Ради Безпеки ООН, зламає хребет тоталітарній системі С. Гуссейна, чи дасть вманеврувати себе в довгу втомлюючу і коштовну бльокаду, яка може підірвати також американську економіку, — кажуть політичні спостерігачі, які також поставили під сумнів допомогу Москви.

М. ГОРИНЬ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — Михайло Горинь, голова Секретаріяту НРУП і депутат до Верховної Ради України, виступить з доповіддю тут в неділю, 16-го вересня, у Катедральній залі собору Непорочного Зачаття. Початок о год. 12-ій.

У СВІТІ

КОРОЛЬ САВДІЙСЬКОЇ АРАБІЇ Фагд видав наказ про збільшення збройних сил і про значно збільшену участь жіноцтва у працюючих кадрах країни. У своему наказі минулого понеділка король Фагд відкрив шлях для всіх мужчин з університетською освітою зголошуватися на військові вишколи до всіх галузей збройних сил. До досі 65-тисячна добровольча армія Савдійської Арабії була уважно добирана, щоби втримати географічну та племінну рівновагу. В загальному аналітики твердять, що цей королівський наказ є нічим іншим, як приготуванням савдійського народу до того, що існує можливість війни з Іраком.

СЛУЖБОВЦІ ДОПОМОГОВИХ організацій заявляють, що до Йорданії денно прибуває майже 10,000 втікачів азійського походження з Кувайту та Іраку. Це в свою чергу збільшує вже й так існуючу кризу втікачів, які в більшості поселюються в тимчасових, на скору руку споруджених таборах втікачів серед пустині поблизу йордансько-іракського кордону. Ці службовці твердять, що виникла криза у наслідок світової обоятности до втікачів і все залишено на Йорданію впродовж перших трьох тижнів.

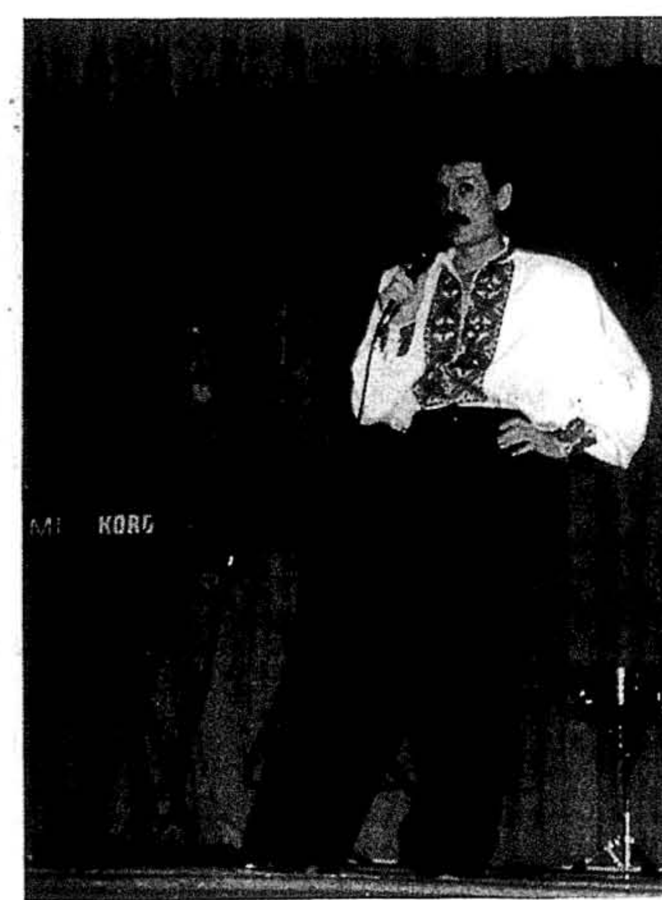
У СХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ в місцевості Бурґ, де продовж багатьох років стаціонувала совєтська 200-та Стрілецька дивізія, жінки військовиків цієї дивізії влаштували на вулицях містечка демонстрацію. Ціллю їхньої демонстрації було запротестувати проти повідомлення військового проводу, що дивізію в найближчому часі переносять назад до СССР. Жінки демонстрували в місечку Бурґ, щоби в той спосіб привернути увагу західніх засобів масової інформації. Спостерігачі цієї події заявляють, що жінки-демонстранти мали плякати, на яких виднілі написи такого змісту: „Товаришу Горбачов дайте нам житлові приміщення в СССР" і „Хто буде опікуватися нашими дітьми?"

У СХІДНЬОМУ БЕРЛІНІ заарештовано працівника лібійської амбасади та оскаржено його в участі збомблення в 1986 році західньоберлінської дискотеки, що було реваншом за збомблення Лібії американцями. Вибух бомби в клюбі „Ля Бель", що був одним із дуже популярних місць для американських вояків, спричинив смерть трьох осіб і поранив понад 200. Речник західньоберлінського департаменту справедливости Детлеф Ахгаммер заявив, що 52-літнього працівника лібійської амбасади заарештовано 27-го серпня та передано в руки західньоберлінських прокураторів.

СОЮЗІВКА ЗАКІНЧИЛА ЛІТНІЙ СЕЗОН ПІД ЗНАКОМ ПОДІЙ В УКРАЇНІ



О. Герасименко співає під акомпаньямент бандури.



Алекс у своєму стилі

(фото: ред. Рома Гадзевич)

Союзівка. — Ще ніколи в її 37-літній історії Союзівка не була таким справжнім „клаптиком України", як в цьому сезоні, який закінчився в понеділок, 3-го вересня, триденними святкуваннями з нагоди Дня Праці. Ще ніколи не виступало на Союзівці стільки мистців з України, ще ніколи не зосереджувались товариські розмови гостей майже виключно на останніх подіях в Україні, бо багато з тих гостей щойно недавно повернулися із повних вражінь поїздок в Україну. А завершенням цього „подиху з України" був виступ провідного громадсько-політичного діяча з України Михайла Гориня у переповненій залі „Веселки" в суботу, 1-го вересня, після короткого слова привіту до учасників тенісових і/ плавацьких змагань на долішніх кортах оселі. Вітала Союзівка М. Гориня і його дочку Оксану ще у вечірніх годинах у п'ятницю і заслухала його коротке слово біля пам'ятника Т. Шевченку, у стіп якого він поклав букет троянд, а це саме зробила із своїми квітами Оксана Горинь, поклавши їх у стіп пам'ятника Лесі Українці.

І не поскупилась Союзівка гостинністю, обдаровуючи гостей і відвідувачів прекрасною сонячною погодою, високо-мистецькими програмами, популярними оркестрами, які вміють задоволити і старших, і молодших відповідним вибором репертуару, швидкою і ввічливою обслугою та своїми гарними влаштуваннями.

Уже в п'ятницю увечорі управа оселі влаштувала першу забаву під звуки оркестри — тріо Олеся Кузишина. А в суботу і неділю увечорі до танців пригравали оркестри „Темпо" і „Воґограй".

Ще в середу, 29-го серпня, постійні гості Союзівки і довколишні жителі почули прекрасну гру на фортепіяні віртуоза зі Львова Оксани Лупшин, яка на недавньому конкурсі в Балтиморі, Мд., здобула одну з кількох нагород.

А в суботу увечорі у першій із двох мистецьких програм, крім відомого вокального дуо Дарки і Славка,

(Закінчення на стор. 3)

В АМЕРИЦІ

АМЕРИКАНСЬКА АСОЦІЯЦІЯ правників дала найвищу оцінку Дейвидові Сутеру, рекомендованому на посаду найвищого судді президентом Джорджем Бушем. Пресовий секретар Білого Дому Марлин Фицвотер сказав, що президент Дж. Буш дуже задоволений оцінкою 15-членної комісії. Асоціяція юристів відіграє вирішальну ролю в оцінюванні кандидата до Верховного Суду вже 40 років. Д. Сутер був висунений на посаду Вілліяма Бреннана, який відійшов на пенсію. Його кандидатура була прийнята без особливого ентузіязму в ліберальних колах. М. Фицвотер висловив надію, що в юридичній комісії Сенату кандидатура Сутера не натрапить на великі перешкоди. Переслухання в Сенаті почнуться 13-го вересня та з приводу кандидатури Сутера передбачаються сутички. Американська асоціяція правників має три роди оцінок стосовно кандидатів на посаду Верховного Судді — „дуже кваліфікований", „кваліфікований" та „некваліфікований". Д. Сутер отримав першу оцінку.

ПРЕЗИДЕНЕТ ДЖОРДЖ БУШ вирішив звернутися до Конгресу після двогодинної наради з секретарями свого кабінету з пропозицією списання з Єгипту семибільйонового боргу за куплено зброї від ЗСА. Пресовий секретар Білого Дому сказав журналістам, що Президент зробив такий крок, беручи до уваги ролю Єгипту в об'єднанні арабських країн проти режиму Саддама Гуссейна. Крім цієї суми Єгипет винен Америці ще 6 біл. дол., але ці гроші президент Мубарак повинен виплатити. Відповідаючи на питання журналістів, Марлин Фицвотер сказав, що буде висунуте питання списання військових боргів також з інших країн, включно з Ізраїлем. На пресовій конференції було знову заторкнене питання фінансової участи союзників ЗСА в операції на Близькому Сході. Фицвотер назвав себе „оптимістом", з чого можна зробити висновок, що вже існує якась міжнародна домовленість про фінансову участь демократичних країн у видатках пов'язаних з присутністю американського війська в Савдійській Арабії.

ДЕРЖАВНА КОМІСІЯ вивчення АІДС на чолі з д-ром Ентоні Фавзі заборонила експериментальне лікування цієї смертельної хвороби методом гіпертермії. Після шести місяців спекуляцій та контроверсій над експериментальним лікуванням хворих на АІДС шляхом нагрівання їх крови комісія проголосила у вівторок, 4-го вересня, що ця метода себе не виправдовує, навпаки може активізувати вірус АІДС. Д-р Кеннет Алонсо, який почав впровадження гіпертермії для лікування АІДС, проголосив, що він досяг значних успіхів, хоча один з трьох його пацієнтів помер на другий день після процедури. Він продовжуватиме працювати в цьому напрямку в Европі, або в Південній Америці. Подібні експерименти вже проводяться в Мюнхені, Західня Німеччина. Процедура, яка полягає в тому, що кров пацієнта нагрівається до 108 ступнів Фаренгейта, а потім охолоджена повертається до хворого, давно натраплила на критику, особливо за її коштовність — 100,000 дол.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс.)

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

На шляху до з'єднання Кореї

На Ялтинській конференції і Потсдамському мировому договорі переведено диявольський плян Сталіна, щоби поділити Німеччину, В'єтнам і Корею на комуністичну і вільну частини, з думкою про повне скомунізування тих країн. Не так сталося, як бажалося. Після революції проти комунізму в Европі у минулому році — саме у цьому місяці обиді частини Німеччини погодилися на з'єднання на демократичній базі і 2-го грудня ц.р. відбудуться на терені цілої Німеччини вибори — як остаточний крок до повного з'єднання. Як відомо, та з'єднана Німеччина належатиме до західнього політично-військового бльоку НАТО.

У колишньому Індокитаї, який складається з В'єтнаму, Ляосу і Камбоджі, все ще вариться. Кривава В'єтнамська війна скінчилася програною Америки. Там виграв аґресивний комунізм — не завдяки власній силі, а завдяки помилкам Линдона Джансона, який, як верховний командант збройних сил ЗСА, не будучи військовою людиною і слухаючи ліво-ліберальних дорадників, зв'язав був руки добрим власним генералам. Існують всі познаки, що коли остаточно провалиться комунізм також у Совєтському Союзі — то це потягне за собою упадок комунізму у країнах, які ще його тримаються — у В'єтнамі, суходільному Китаї та на Кубі. Тепер ми є свідками процесу ліквідації двоподілу Кореї.

Президент Гаррі Труман мав відвагу спротивитися наїздові комуністичної Північної Кореї на Південну. Зробив помилку з відкликанням геніяльного полководця генерала МекАртура з командного посту. Д. Д. Айзенгавер загрозив Північній Кореї атомовою аброєю і це примусило її підписати перемир'я. Існує такий історичний дивогляд, що формально по нинішній день існує між двома частинами Кореї тільки перемир'я і що у Південній Кореї все ще станціоновані 45,000 американських вояків, все ще існує там „здемілітаризована смуга", що розмежовує дві частини цієї країни і ще все ще існують там дві політичні й економічні системи. Але існує Божий і неписаний людський закон, що все неприродне мусить швидше чи пізніше скінчитися.

Кілька днів тому можна було оглядати на телевізійних екранах історичний образ, як два прем'єри, двох розділених частин Кореї, обидва репрезентанти різних політичних світоглядів, один одному стискали руку. Розпочалися переговори про ліквідацію двоподілу. Рішено покищо розумно — говорити і рішати про повне з'єднання шойно після етапів культурного й них і економічних контактів та політичної „співпраці".

Існує проблема згаданих 45,000 американських вояків, — існує проблема півтори мільйона війська в обох частинах Кореї, — проблема різної валюти, різної економічної системи та, найважливіше — всеобостороннього недовір'я. Рішено спершу виявити таку добру волю обох сторін, як звільнення з в'язниці південних корейців, які всупереч законній забороні хотіли передістатися до північної частини Кореї. Рішено припинити взаємну ворожу пропаґанду.

Це ще, може, довгий шлях до з'єднання на базі демократії. Але це новий доказ — загину комунізму в ще одній країні.

Переводять зміни в партійній пресі України

Київ. — Останнє засідання Політбюра Комуністичної партії України вирішило змінити статус її деяких пресових видань і газет.

У зв'язку зі створенням власних видань Верховною Радою УССР та Радою Міністрів УССР з 1-го січня 1991 року, „Радянська Україна" і „Правда України" стають органами лише Комуністичної партії. Залишено без змін статус інших газет партії: „Сільські вісті", „Робітнича Газета", а також журналу „Комуніст України". Журнал „Під Прапором Ленінізму" змінить свою назву на „Політика і Час" і перетвориться на масовий політичний часопис для широких кіл читачів. Зменшиться кількість його випусків до 18-ти річно. Тижневик „Україна" стане двотижневим, але обсяг кожного числа подвоїться.

Політбюро рекомендувало обласним, районовим і міським комітетам партії переглянути дотеперішні умови видання їхніх газет, видавати свої органи, там, де це можливо, зберегти спільні газети з місцевими радами. Вироблено концепцію економічної діяльности окремих газет, наголошуючи на конечності використання реклямово-комерційної форми заробітку. Редакції отримуватимуть частину прибутків на покриття власних потреб.

Також доручено вивчити питання про створення продовж 1991 року суспільно-політичного тижневика для молоді та дитячого ілюстрованого літературно-художнього журналу зі звуковими платівками.

УКРАЇНА — ДІЯСПОРА

Еміґрація... Це слово ще недавно вимовлялося в СССР як тавро що діє поруч із іншими кримінальними в Совєтському Союзі термінами — націоналіст відщепенець, запроданець. Президент Юрій Шимко доречно наґадав, що і нас — інакодумців комуністичної системи — було означено тоді злим терміном „внутрішня еміґрація".

Сьогодні відходять у небуття ідеологи людиноненависництва, що прикривалися облудними гаслами примарного комунізму — привиду, який пройшов чорною чумою по нашій Батьківщині, зоставивши по собі десятки мільйонів безвинних жертв, зруйноване народне господарство, занепад культури й радіяційну заразу.

Кремлівські мрійники, в зіницях яких миготіли скривавлені діти, усвідомлювали свою поразку. Сьогодні там гарячково підшуковують нову обкладинку для здевальвованої марксистсько-ленінської філософії. Реґульовані соціялізм і оновлена федерація совєтських республік — це засоби, що ними намагаються зберегти московську імперію. Від нашої мужности, від нашої єдности залежить, чи вдасться нам уникнути імперського ярма.

Ми — один народ, і тому ідея подвійного громадянства, яку ми змогли зберегти в Декларації про державний суверенітет, мусить неодмінно бути відображена в новій Конституції України. Не просто громадянами, а почесними громадянами України мають стати ті брати й сестри наші, які далеко від Батьківщини в чужому мовно-культурному середовищі спромоглися не тільки на етнічне самозбереження, а й на примноження наукових, господарчих та культурних здобутків нашої нації. На особливу честь і повагу заслуговують українці, які, живучи на чужині, не піддавалися ще й гніту комуністичних режимів і з честю вистояли проти них. Це стосується передусім об'єднання українців у Польщі. Низький їм уклін!

Ми не можемо сьогодні не віддати належне й тій світовій організації, яка взяла на себе тяжкий хрест єднання нашої нації й несла його мужньо приймаючи на себе лютий вогонь комуністично - каґебістських наклепів та провокацій. Це — Світовий Конгрес Вільних Українців. Слава йому!

Різними шляхами йшли ми в поневоленій большевиками Україні до сьогоднішньої відносної свободи. Одні йшли зеленою вулицею. Інші — дорогою тюремних етапів і каґебістських хатівень. Ось вони сьогодні між нами — Михайло Горинь і Микола Горбаль, вони провели по півтора десятка років у совєтських концтаборах і, дякувати Богу, сьогодні вже вільні, але багато хто лишився назавжди в тій мерзлій землі. Трьох із них — прах В. Стуса, О. Тихого і Ю. Литвина — ми перевезли і перепоховали в листопаді минулого року на горі Байкового цвинтаря у Києві. Раніше був привезений на Батьківщину у труні Валерій Марченко. Вічна пам'ять борцям за волю України! (Оголошується хвилина мовчання).

В останні роки демократичні сили в Україні досягли, можна сказати, значних здобутків. Ви знаєте, що понад чверть місць в українському парляменті належить Народній Раді — демократичній опозиції. Не зважаючи на запеклий опір консервативної комуністичної більшости, парляментського схвалення дістали чотири визначних документи: Декларація про державний суверенітет України, постанова про проходження військової повинности на території України, принципи економічної самостійности України, проголошення мораторіюму на будівництво нових атомних електростанцій та на розширення вже діючих.

Суспільно-політична ситуація в Україні лишається, проте, складною. Як це не парадоксально, але в нині діючій Конституції УССР досі закріплена керівна і спрямовуюча роля Комуністичної партії, стаття шоста ще не скасована. І комуністичний апарат досі зберігає контроль над важелями влади, над засобами масової інформації. Досить сказати, що Рада Міністрів УССР — виконавчий орган — зформована консервативною парляментською більшістю виключно з членів КПСС, здебільшого — представників старого застійного апарату. І тому з боку виконавчих структур можна очікувати відвертого саботажу тих демократичних рішень, які в тяжкому протистоянні вдається часом проводити в парляменті.

У недалекому часі це може викликати — і може то й на краще — парляментську та урядову кризу й призвести до відставки кабінету міністрів чи навіть розпуску парляменту і дострокових виборів до Верховної Ради.

Головна ж небезпека нинішнього часу — то аби оця слухняна адміністрація не встигла всупереч інтересам українського народу підписати під натиском Москви новий союзний договір. Бути чи вже не бути рабами? Ось головна проблема українців під сучасну пору. Стати вільними — чи знову накинути на себе імперське ярмо?

Щоб запобігти цій трагедії, ми зробимо все від нас залежне у Верховній Раді. Але коли вже парляментські методи не принесуть позитивних наслідків, що ми підемо на крайній крок. Ми організуємо з участю політичних партій, всіх демократичних громадських об'єднань — насамперед РУХ-у — загальнонаціональний страйк, ми зверне-

(Закінчення на стор. 3)

Дніпропетровська область сьогодні

Між Бавнд Бруком та Дніпропетровським ведеться переписка більше ніж пів року. Нашу групу цікавлять різні аспекти життя, творчости та політичної боротьби в Дніпропетровській області.

Недавно нам прислали листа, з якого ми довідались дещо про область. Правду кажучи ми були заскочені, хоч уява про русифікацію в нас була, але факти в дійсності перейшли межі нашої уяви. Ось про що говорять факти прислані на адресу нашої групи.

Стан на 1-го січня 1987 року. Територія области — 31,9 тис. кв. км. Населення — 3,824,000 душ. Міського населення — 3,183,000 душ. Сільського населення — 641,000. В області — 20 районів, 1,536 населених пунктів, в тому числі: міст — 72 і сіл — 1,464. Найбільші міста области: Дніпропетровське, Кривий Ріг, Дніпродзержинське, Нікополь, Павлоград, Жовті Води. За переписом населення за 1970 рік, в області 74,5 відс. українців, решта 25,5 відс. росіяни, жиди, білоруси та інші. Міське населення становить 80 відс., переважна більшість якого зрусифікована. У великих містах майже немає українських шкіл і дитячих садочків. Так в Дніпропетровському лише одна українська школа. В районних центрах — 20 українських шкіл. У Верхньодніпровському — 5 українських шкіл. В селах всі українські школи.

На 1980 рік в області було 1,252 загальноосвітні школи, в них навчалося 547,700 учнів. Скільки з них російських невідомо, але переважна більшість. В області — 70 технікумів, в них навчається 88,000 учнів, 72 професійно-технічні училища — навчається 40,000 учнів. В області є 10 вищих учбових закладів, з них один університет — навчається 75,000 студентів. Всі технікуми, профтехучилища, та ВУЗ-и функціонують на російській мові. Точної цифри не знають, але гадають, що зрусифіковано понад 70 відс. українського населення.

В області є 50 діючих російських православних церков. З них у Дніпропетровському — 10. У всіх церквах правляться російською мовою. В області на сьогодні немає жодної української церкви.

Впровадження закону про державність української мови гальмує влада, але поволі-поволі, під тиском демократичних організацій, справа рухається. Позитивні зрушення вже відчуваються. Номенклятурний апарат переходить на українську. Вже не тільки творча інтеліґенція бореться за рідну мову, а й передові колективи та професорсько-викладацький склад багатьох ВУЗ-ів.

Так Дніпропетровське трамвайно-тролейбусне управління звернулося до Товариства Української мови допомогти йому перейти на українську мову в обслужуванні пасажирів. Отже маленькі поступи вже помічаються в області.

І наша Група Сприяння прикладе більш зусиль, щоб допомогти нашим братам побороти ті страшні труднощі, побороти русифікацію та допомогти січеславцям знайти себе та свою Україну. Але наша громада дуже мала, отож звертаємось до вас, дорогі, можливо хтось забажає прилучитися до допомоги Дніпропетровцям, то просимо висилати чеки на рахунок нашої групи: Рахунок 2913, Ukrainian Support Group For Dnipropetrovska oblast, P. O. Box 375 Bound Brook, N. J. 08880.

Н.Н.

МИКОЛА ГЛУЩЕНКО — СПІВРОБІТНИК НКВД

Розкривання архівів КҐБ приносить багато матеріялів, які інколи міняють нашу уяву про історичні події, висвітлюють події з невідомого боку, додають масу нових фактів. Відноситься це в окремий спосіб до документів про працю таємних, розвідувальних служб. І, хоч розкривається невелику частину засекречених актів, проте й вони показують наскільки неймовірною була і є імперія совєтської політичної поліції, а також військової розвідки.

До таких публікацій належить стаття Вячеслава Попика п.з. „Ательє на вулиці Волонтерів", надрукована в 30-му липневому числі тижневика „Україна". Розповідається у ній про завербування та шпигунську діяльність відомого маляра Миколи Глущенка. Стаття написана у піднесено-патріотичному тоні, вихваляє заслуги чекістів, які вірно стояли на захисті „соціялістичної вітчизни", попереджаючи про небезпеки, які нависали над СССР. Довідуємося з неї, що М. Глущенко фіґурував у централі як „Ярема" й ревно постачав матеріяли про життя та діяльність „закордонних антирадянських та націоналістичних організацій".

М. Глущенко народився у 1901 році в Новомосковську на Дніпропетровщині. Служив в армії Денікіна, був інтернований у Польщі, а в 1924 році закінчив Берлінську академію образотворчих мистецтв. Від 1935 року мешкав у Парижі, займаючись творчою діяльністю. Став відомим художником, активним також в українському художньому житті. У 1936 році М. Глущенко переїхав до Москви, а згодом до Києва. Помер у 1977 році, похований на Байковому цвинтарі.

Завербування М. Глущенка відбулося, згідно з переказом тижневика, на початку жовтня 1926 року, коли — то до його ательє при вулиці Волонтерів 23 зайшов відвідувач (хто саме?) і запропонував художникові „інтимну розмову". В наслідок її до Москви помчала шифрограма про це, що „залучено до розвідувальної роботи" М. Глущенка. „Вважаємо за доцільне на першому етапі спрямувати Глущенка на добування інформації про ворожу діяльність і наміри закордонних антирадянських та націоналістичних організацій, а також розширення контактів з їх керівниками".

Глущенка відвідувало багато осіб, видатних представників інтелектуального і політичного життя української еміґрації, російських середовищ, західньої еліти. Серед них у статті називається м.ін. Василя Вишиваного, Дмитра Андрієвського, Володимира Винниченка, Анрі Борбюса, Ромен Ролланд, Андре Мірабо. Не дивно, що в Москві могли написати характеристику „Яреми", в якій враховано, що він виконав низку складних завдань з добування науково-технічної інформації оборонного характеру. В результаті совєтська розвідка отримала цілком таємні креслення на 205 видів військової техніки, зокрема авіяційні мотори для винищувачів, а також за його допомогою вдалося залучити до співробітництва з розвідкою „декількох впливових чиновників із закордонних антирадянських націоналістичних організацій, що дозволило значною мірою льокалізувати їх ворожу діяльність проти СССР". Він це між іншим написав повідомлення, в якому писав, що „Берлінська організація ОУН, керована Коновальцем, зарахована до штату ґестапо на правах особого відділу. В передмісті Берліна на кошт німецької розвідки побудовані казарми для українських націоналістів і ведеться формування військових загонів під керівництвом Рико Ярого. Створено штаб, який повинен їх організовувати, а також розробляти мобілізаційні пляни для зовнішньої війни. Керує штабом полковник Мельник".

У 1935 році М. Глущенко страшенно захотів їхати до СССР, але центр наказав залишитися ще рік й виконати важливе завдання. Коли його здійснено, він міг зреалізувати свою мрію. Намагався допомогти у цьому В. Винниченко, який написав навіть анонімного листа, в якому радив „негайно припинити контакти з В. Винниченком", бо це пошкодить його бажанню вернутися на батьківщину. Проте, як написано в статті, „авторство Винниченка доведене спеціяльним дослідженням НКВС СССР".

За його „заслуги" не чекали на нього великі почесті.

В Совєтському Союзі над головою Глущенка повисла страшенна небезпека, коли-то двох співробітників НКВД написали донос на нього, в якому розкривали Глущенкову „націоналістичну діяльність" в гурті київських художників. У столиці цій шизофренічній вигадці не повірили, бо „Ярема" довгі роки працював за кордоном бездоганно „жодного сумніву в відданості справі й добропорядності резидента на було".

Наш герой прислужився також до розкриття тайни німецької підготови до війни з СССР у 1940-41 роках. У квітні 1940 року „Ярема" поїхав до Берліну у складі совєтської делеґації для організації виставки „Народна творчість СССР". Крім, так би мовити, художньої частини його програми була ще інша — зустрітися з „необхідними людьми і отримати від них розвідінформацію", а також „поновити стосунки зі старими знайомими із числа лідерів націоналістичних антирадянських угруповань". На території тоді-

(Закінчення на стор. 3)

Марта Тарнавська

Буря

Від хмар, що грозою нависли,
сховайся в старому Ринку
у браму середньовічну
і слухай, як дощ на бруку
вистукує марш похоронний:
це плече камінне місто.

Сховайся в старезну браму
від бурі, від блискавиці,
щоб серце вражене громом
не розкололось надвоє.
Чи чуєш заліза скрегіт?
Це ковані двері скрегочуть,
мов зуби стиснуті з болю.
У дверях — старший львів'янин
(немов зійшов із портрета
сивобородий Корнякт)
вежею показує в небо.

І справді: між хмарами бачиш,
що йде від Високого Замку
малесенький клаптик блакиті.

І віриш, і ждеш на сонце.

У Львові, 9-го липня 1974 р.

(Із збірки поезії „Землетрус")

Олесь Шевчук

РОВНО ЧИ РІВНЕ

І.

Суперечки навколо нашого міста почалися давно і останнім часом стали набувати особливої гостроти. Ровно чи Рівне, — питання про правильність тієї чи іншої форми втратило винятково лінґвістичне звучання, ставши трохи не догматом віри для представників протилежних переконань. З одного боку, — освячена офіційною практикою форма „Ровно", якої з сліпою впертістю тримаються найрізноманітніші видання компартії, комсомолу, профспілок, вважаючи її однаково і російською і, не зважаючи на зовсім неукраїнське звучання, — українською. З іншого ж „Рівне", — форма, яку чуєш на зібраннях осередків Товариства української мови ім. Т.Г. Шевченка, з уст письменників, активістів нових політичних партій, Народного Руху України і просто тих, хто вважає себе свідомими українцями. Попри велику кількість мовознавчих та історичних студій цього питання, дилема: „Ровно чи Рівне" як і раніше, лишається нерозв'язаною для широкого загалу українців в УССР. Більшість тримається офіційної форми радше за інерцією, ніж свідомо, і не в стані пояснити, в чому полягає „українськість" цього виразно російського слова. А національно свідома меншість нерідко постає чимось на зразок диваків-пуристів, які силкуються впровадити у вжиток назву, яка в очах зрусифікованого загалу є штучною, неприродною.

Але відкиньмо на мить упередження і задаймо собі питання: Як же все таки має звучати назва цього волинського міста? Хто має рацію?

Сама назва має давню історію і починає свій родовідіз першої згадки про місто у літописах (1283 р.) (посилання подати). Не зважаючи на немолодий вік топоніма Рівне, його внутрішня форма лишається і нині цілком прозорою, — назву цю утворено шляхом метонімічного переносу окремої риси означуваного об'єкта, — у нашому випадку, відсутність гір, ярів, впадин тощо на місці розташування поселення, — на об'єкт в цілому. Такий механізм номінації є дуже поширеним в українській мові і прикладів, що підтверджують це, більше, ніж достатньо: с. Перегінське (Станіславівщина), с. Озерне, с. Червонограпітне (Житомирщина), с. Кар'єрне, с. Широке, с. Попасне, с. Чаплинє, с. Зелене (Дніпропетровщина), с. Піщане (Черкащина).

Зауважмо, що даний модель передбачає вживання для назви поселення саме прикметника. Не становить тут винятку і назва цього міста, таку у давньому літописі подибуємо „в градъ Ровъном" (посилання дати), з якої закономірно виводиться форма Називного відмінка „РовъноѢ". Свого часу назву відтворили засобами власної мови поляки, щоправда врахувавши при цьому фономорфологію староукраїнського слова, відтак староукраїнське „РавъноѢ" стало польським „Równe". У польській мові цей топомін закономірно відмінюється як прикметник: „w Rόwnym, z Rόwnego, ku Rόwnemu". У російській мові місто спочатку теж називалося „Ровное", про що свідчить зокрема Н. Карамзин у своїй „Истории государства Российского" (Т. 4, С. 164), а також давніші штампи та печатки на документах та книгах, що зберігаються у Крайознавчому музеї Рівного. Лише згодом за нез'ясованих обставин, росіяни поряд з цим стали вживати варянт „Ровно", твірна основа якого виявляє морфологічні риси прислівника.

Проте звідкіля взялася форма „Рівне"? І чи стоїть за нею якась традиція мовного вжитку так, як це маємо з польською „Rowne" і російською „Ровно"?

Як відомо, з кінця XV сторіччя в українській мові стали розвиватися фономорфологічні явища, що згодом причинилися до переходу голосного звука -о- в -і- у так званому новозакритому складі. Цей перехід надав нашій мові нового звукового забарвлення, через яке її популярно характеризують нині як мову „ікаючу", аналогічно тому, як російську літературну мову кваліфікують „акаючою" (Енциклопедія Британіка).

Ця фономорфологічна риса української мови виявляється настільки домінантною, що росіяни, які вивчають нашу мову, керуючись закономірною відповідністю типу рос. нос — укр. ніс, крой — крій, Ровний — Рівний, часто українізують запозичені нами чужомовні слова, кажучи балкін замість балкон, коридір, а не коридор, обеколін, а не обеколон, тощо. Таким формам тяжко відмовити у певній логіці, проте мова частіше порушує, ніж дотримується законів логіки.

Якщо ж говорити про прикметник РовъноѢ, то в українській мові він цілком закономірно перейшов у Рівне. Далеко складніше відбувався цей перехід у топонімі РовъноѢ. Причиною цьому стали відомі історичні обставини. З моменту включення Волині до складу Речі Посполитої (XIV ст.), мова корінного населення, тобто староукраїнська, а згодом українська, перестала використовуватися як офіційний засіб спілкування, як мова панівних клясів суспільства. Відтак у вжитку українського населення поступово закріплюється польська форма Rόwne. З відходом Волині до Російської імперії польську форму в офіційному використанні витіснила російська, спочатку Ровное, а потім Ровно. Лише в короткий період існування Української Народної Республіки, Українсьлої Держави гетьмана П. Скоропадського та, Директорії українська форма Рівне вживалася як офіційна назва міста. Однак традиція народного вжитку цієї форми бере свій початок значно раніше. Є достатньо підстав вважати, що поряд з польського Rόwne місцеве населення давно, можливо з часу переходу -о в -і- у новозакритому складі, користувалося українським топонімом Рівне. Тут слід пам'ятати про сильний вплив польської мови на говірку корінного населення, одним з наслідків якого був перехід у місцевому діялекті загальноукраїнського -і- в -у- (відповідає польському -о-, що зберігається і нині, наприклад, кіт — місцеве кут, відповідно віз — вуз, скільки — кулько, рівний — рувний. Це й пояснює те, що по селах у нас кажуть Рувне, або Ровне, трактуючи цю назву як прикметник чи іменник, — у непрямих відмінках відповідно Ровного (Ровна), Ровному (Ровні), Ровним (Ровном). Поряд з цим у навколишніх селах від людей старшого покоління можна також почути, хоч і значно рідше, форму Рівне.

Закінчення буде.

Микола...

(Закінчення зі стор. 2)

шнього совєтського союзника Глущенкові довелося працювати дуже обережно, проте він дуже добре, як справжній професіоналіст, справився з ділом. Наладнав контакти з ким потрібно, від українських еміґрантів видобуваючи інформації про підготову Німеччини до війни й використовування для цього українців.

Самі німці, натомість, визнавали мистецьку клясу Глущенка. Гітлер подарував йому альбом власних робіт, пропонуючи дарчий підпис на ньому. „Ярема" дипломатично відмовив. Згодом цей альбом потрапив в руки Сталіна, який захотів подивитися на творчість фюрера.

Автор статті в „Україні" підсумовує: „Серед цих повідомлень (про підготування до війни — ред) почесне місце займають матеріяли талановитого розвідника Миколи Петровича Глущенка. Про виконання свого останнього завдання він доповів чекістам напередодні війни. Подальша складна обстановка воєнного часу не дозволила реалізувати досить переспективні розвідувальні задуми. Художник повністю віддався улюбленій справі, ставши визначним майстром пензля".

Скільки ще таких історій? І скільки ще такого тону в „ліберальних" совєтських часописах?

Дирекція Школи
Українського Танцювального Ансамблю
„ВОЛОШКИ"
повідомляє, що
РІЧНА ПРАЦЯ ШКОЛИ ТАНЦІВ
розпічнеться
у понеділок, 10-го вересня 1990 р. о год. 6-ій веч.
у приміщенні
Українського Освітньо-Культурного Центру
700 Cedar Road, в околиці Fox Chase, Pa.
Це є добра нагода для молоді, щоб запізнатися з організацією, яка розвиває фізичні та культурні таланти.
Реєстрація молоді і дітей від 5-ти років відбудеться у двох днях — понеділок, 10-го вересня і понеділок, 17-го вересня о год. 6-ій веч. Перша лекція почнеться о год. 6-ій веч. у понеділок, 10-го вересня.
За точнішими інформаціями просимо телефонувати до **Ніни Прибольської на ч. (215) 235-4078.**
Увага! Нові студенти не платять за перші дві лекції.

Наукове Товариство ім. Шевченка
в Ню Йорку
запрошує Членів і Українське Громадянство на
ЗУСТРІЧ з ДОПОВІДДЮ
з визначним дослідником східньої Европи, відомим автором цінної книжки КҐБ
д-ром Мареком Цєсєльчиком
який говоритиме про
УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ
(Тема буде уточнена доповідачем)
Зустріч відбудеться
у четвер, 13-го вересня 1990 р. о год. 7-ій веч.
в домі НТШ в Ню Йорку
при 63 Четверта авеню, між 9 і 10 вулицями
УПРАВА НТШ

10-ий Курінь УПС „Чорноморці"
влаштовує
в суботу, 22-го вересня 1990 року
на кортах оселі УНСоюзу СОЮЗІВКИ
ТЕНІСОВИЙ ТУРНІР
У ПОДВІЙНІЙ ГРІ ДЛЯ ПЛАСТУНІВ СЕНІОРІВ І ЧЛЕНІВ ПЛАСТПРИЯТУ
(30 років і старших)
за ПЕРЕХІДНУ ЧАШУ
св. п. пл. сен. ЯРОСЛАВА ЛУЧКАНЯ Ч.М.

Зголошення до змагань враз із вписовим по $20.00 від дружини приймає провідник змагань:
пл. сен. ОЛЕКСАНДЕР ПОПОВИЧ Ч.М.
251 Kingsland Terrace, South Orange, N. J. 07079
(201) 763-9391 • (212)858-2498

Зголошення приймаємо до **19-го вересня 1990 р.**
Чеки виставляти на : ALEX POPOVICH

- Початок змагань — 10:00-та год. ранку
- Приміщення проситься замовляти через Управу Союзівки



УКРАЇНА ПРОБУДЖУЄТЬСЯ! ДОПОМОЖІТЬ ЇЙ ВКЛАДОМ ВАШОЇ ДИВІДЕНДИ У ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

Вулиця „Київ" у Брентфорді

Місто Брентфорд в Онтаріо мало радісне свято: 21-го квітня ц. р. офіційно було названо одну з вулиць його „Київ Булевард".

В п'ятницю безперервно падав дощ, а в суботу, 21-го — ані хмаринки... Перед годиною 6-ою зібралося багато людей на новій вулиці, прикрашеній українськими і канадськими прапорами. На стовпах з написом „Київ" танцювали в повітрі синьо-жовті бальони, а присутні діставали від господарів синьо-жовті стяжечки. Дівчата і хлопці ходили в народних строях. Відчувався святковий настрій. Це була перша субота по Великодніх святах.

Через вулицю „Київ" була перетягнена синьо-жовта стрічка, яку тримали дві королеви т. зв. українських „Сіл"-павільйонів — „Україна" і „Київ". О годині 6:00 мейор міста Керен Джордж в товаристві голови Конґресу Українців Канади у Брентфорді, д-р І. Скрипуха, о. дек. І. Лещишина, пароха місцевої української католицької церкви св. Івана Хрестителя, та представників уряду — перерізав стрічку, присутніх фотографували та фільмували цю історичну подію.



Офіційне відкриття вулиці „Київ Булевард" в Брентфорді.

З тої радісної надзвичайної нагоди в залі української католицької церкви св. Івана Хрестителя відбулася святкова вечеря. Гарно прикрашена заля, веселий гамір гостей, а зокрема дітвори — творили незабутню атмосферу. Д-р І. Скрипух привітав присутніх та передав ведення вечора д-р Вікторові Духнаєві. Отець дек. І. Лещишин поблагословив смачні страви, а по вечері присутні вислухали кілька привітів та ґратуляцій. В них відчувалися вдоволення і гордість з успішно закінченого діла. А праця не була легка. Не всі особи, від яких залежало рішення, були „захоплені" ідеєю назвати вулицю „Київ". Та помалу українська громада, а головно місцевий відділ КУК на чолі з його активним і відданим головою д-ром І. Скрипухом, своєю витривалістю і наполегливістю осягли своєї мети! За це їм ґратулювали промовці: мейор міста Керен Джордж, посол федерального парляменту Дерек Блекборн, посол пров. парляменту Дейвид Нюман та інж. Ярослав Соколик — голова торонтонського Конґресу Українців Канади — від Торонто і Провінційної Ради Онтаріо.

Поміж привітами і промовами молодь і дітвора порадували око присутніх народними танцями, а серед них виступала зокрема танцювальна група „Україна", художніми керівниками якої є пані Лідія Скрипух і Леся Ґалянт.

По офіційній частині гамільтонська оркестра ще довго своїми різними ритмами заохочувала присутніх до танців.

Так невелика, але працьовита й свідома українська громада Брентфорду відсвяткувала радісну подію свого міста, на мапі якого віднині появиться назва „Київ".

Оксана Б.-Соколик

Союзівка...

(Закінчення зі стор. 1)

гості мали нагоду насолоджуватись справді віртуозною грою на бандурі Оксани Герасименко зі Львова, яка також диспонує прекрасним голосом. У програму О. Герасименко включила й свої власні композиції, наскрізь мелодійні і зрозумілі для пересічного слухача.

Мистецька програма у неділю увечорі всеціло належала Алекові Голубові, який виконав ряд традиційних, як і нових пісень з України. Поміж точками співак розповів про свою недавню подорож в Україну, де він гастролював з успіхом та вперше після довгих років зустрівся зі своїми батьками та родиною.

Програмами вела львів'янка Галина Колесса з відомої музичної родини, яка цілком добре давала собі раду з відносно новою для неї англійською мовою.

Не бракувало і союзового активу на Союзівці під час цього заключного вікенду сезону. **Конферансьє Г. Колесса представила** провідних членів УНСоюзу під час мистецьких програм, наголошуючи при тому визначну ролю УНСоюзу у розвитку української громади на Північно-американському континенті та у допомозі Україні тепер створенням мільйонового Фонду Відродження України — УНС. Присутні на оселі були: головний предсідник Уляна Дячук, заступник головного предсідника д-р Нестор Олесницький, головний секретар Володимир Сохан, головний касир **Олександер** Благітка, головна радна і редактор „Українського Тижневика" Рома Гадзевич, головні радні: Аня Дидик-Петренко, Евген Іванців і Володимир Квас, головний редактор „Свободи" Зенон Снилик, управитель Союзівки Іван Флис, мол., його заступник Іван Коцур, колишній довголітній головний предсідник Йосип Лисогір, почесний член Головного Уряду Марія Душник, деякі голови Округ і секретарі відділів.



Дарка і Славко виконують в'язанку любовних пісень.

Щойно в понеділок, в пополудневих годинах, стихав гамір на розлогих площах і у затишних алеях Союзівки. Трубіли на прощання автомобілі з гостями, з'їжджаючи по крутій дорозі до воріт оселі, а відтак на головні шосе в дорозі домів, забираючи зі собою гарні спомини із свого короткого чи довшого перебування на Союзівці, цьому справжньому клаптику української землі. 37-ий літній сезон увійшов в історію.

ВІСІМ МІСЯЦІВ ПІСЛЯ того, як війська ЗСА вступили на територію Панами щоби відібрати владу від диктатора ген. Мануеля Норієґи, уряд президента Ґільєрма Ендари знаходиться в стані розпаду. Хвиля вбивств та грабунків минулого тижня в Панама Сити дійшла до небуденних розмірів, сваволя існує в цілій країні, а президент Ґ. Ендера, як стверджують спостерігачі та знавці політичної ситуації в Панамі, не має часу зайнятися наведенням порядків в країні, бо провадить безглузде політикування зі своїми двома заступниками. Службовці Державного департаменту турбуються долею панамського уряду, одначе під сучасну пору на їхню думку куди більш важливим є новому урядові шукати розв'язки високого безробіття, а не провадити безцільні суперечки.

ОЛЕГ ВОЛОДИМИР ІВАНУСІВ:
ЦЕРКВА В РУЇНІ
ЗАГИБЕЛЬ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВ ПЕРЕМИСЬКОЇ ЕПАРХІЇ

Текст українською і англійською мовами

Книжка видана з нагоди Тисячоліття Християнства на Україні, П'ятисотліття українського друкарства і Сорокліття жорстокого виселення українського населення з його прадідних земель в 1945-1947 роках та з пошани до обох дідів автора, які оба були священиками в Перемиській Епархії.

Автор зібрав матеріяли під час чотирьох поїздок до Польщі. В альбомі знаходяться кольорові світлини церков, які ще існують, рисунки церков, які вже не існують, листа церков, які вже не існують і яких світлин не вдалося дістати і мапа Перемиської Епархії з кожною місцевостю, де є чи колись була церква.

Наукове Т-во ім. Шевченка, Бібліотека Українознавства, том 56, видання св. Софії, релігійного товариства українців католиків Канади, Ст. Кетеринс, 1987, Друком Вінґ Кінґ Тонґ Компані, Гонк Конґ, стор. 351. Ціна, тверда обгортка $65.00.

Можна набувати у книгарні „Свободи". Мешканців стейту Ню Джерзі обов'язує додати до ціни 7% продажного податку

Україна...

(Закінчення зі стор. 2)

мося за підтримкою цього страйку до демократичних сил інших республік, з тим, щоб кількаденним страйком паралізувати тоталітарно-імперську систему остаточно і назавжди!

Нам хотілося б, аби революційні зміни в Україні відбулися мирним парляментським шляхом чи скажімо, у спосіб чехо-словацький або німецький. Ми не бажаємо румунського варіянту. Але правлячий комуністичний апарат, замкнувшись на обороні власних інтересів, поглиблює всебічну кризу в суспільстві, уможливлюючи стихійний характер перебігу оновлення.

У нашому прагненні до відбудови самостійної демократичної України ми готові простягнути руку всім здоровим силам. Вже чимало комуністів повиходило з КПСС, стали активними поборниками демократичних ідей і йдуть з нами в одних лавах. А скоро їх вийде звідти ще більше, і ми привітаємо всіх, хто прокинеться від летаргійного сну, хто відчує у своїй душі те, про що писав наш поет Іван Котляревський:

Де общеє добро в упадку —
Забудь отця, забуть і матку,
Лети повинність ісправлять!

Олесь Шевченко, народний депутат України, секретар Української Республіканської партії.
(Виступ на Першому світовому форумі української діяспори. Білий Бір. 21-го серпня 1990 року.)



УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
МАЄ ШАНУ ЗАПРОСИТИ ГРОМАДУ НА ЗУСТРІЧІ, ДЕ ВИСТУПАТИМЕ
МИХАЙЛО ГОРИНЬ
голова Секретаріяту Українського Народного Руху
заступник голови Народної Ради у Верховній Раді УССР
Громадські зустрічі відбудуться у таких містах:

- **ЧИКАҐО: субота, 8-го вересня, година 6:00 вечором**
  БЕНКЕТ у залі української католицької церкви свв. Володимира і Ольги, 2245 Супіріор вулиця.
  За додатковими інформаціями звертатися до д-ра Богдана Ткачука, (312) 486-3699.
- **ВАШІНҐТОН: четвер, 13-го вересня, година 7:30 вечором**
  Авдиторія української католицької церкви св. Родини
  4250 Гервуд Ровд (північний схід)

За додатковими інформаціями звертатися до Бюра УНСоюзу, (202) 347-8829

НА ПРЕСОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ, яка відбулася у вівторок, 4-го вересня, у Вашінгтоні, вчені вперше почали говорити про ґенетичні вади, які спричиняють запалення та деґенеративні зміни суглоба, артрит та остеоартрит. Від захворювань суглобів страждає понад 16 мільйонів американців похилого віку, майже половина населення у віці понад 70 років. Дотепер лікарі мали змогу лише зменшувати біль хворих остеоартритом, вживаючи аспірину та ліки типу ібупрофен, які притуплювали біль, але не впливали на проґрес захворювання. Нові висліди досліджень ґенетичних дефектів колаґену, протеїни в хрящі, відкривають шлях до лікування деяких видів артриту.

У світлу пам'ять
бл. п. Богданни з Кізюків-Голюки
і
бл. п. Антона Рудавського
складають 200 долярів
на ФОНД ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ
Інна й Євген ГОЛЮКИ



Ділимося сумною вісткою, що з Волі Всевишнього у вівторок, по полудні 4-го вересня 1990 р. упокоївся у Бозі
БАТЬКО, ДІДО І ПРАДІДО
бл. п. пастор
Григорій Домашовець
заслужений баптистський діяч і колишній голова Українського Євангельсько-Баптистського Братства.

ПОХОРОННЕ БОГОСЛУЖЕННЯ — четвер, 6-го вересня о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, 1600 Stuyvesant Avenue, Union, N.J.

ПОХОРОН — в п'ятницю, 7-го вересня, о год. 10-ій рано з того ж похоронного заведення на цвинтар Hollywood, Union, N.J.

В смутку:
син — ВОЛОДИМИР з дружиною ОЛЕКСАНДРОЮ
внуки —
ІГОР з дружиною і Родиною
ІРИНА ЮРКІВ з чоловіком ЮРІЄМ і Родиною
ЛАРИСА ҐРУБЕР з чоловіком МИХАЙЛОМ і Родиною
Родина в Америці й Україні



З глибоким сумом повідомляємо, що 21-го серпня 1990 року відійшов у Вічність наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО І ДІДО
бл. п.
ОМЕЛЯН ПОПЕЛЬ
уроджений 11-го березня 1916 р. у Тустановичах, пов. Дрогобич.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 25-го серпня 1990 р. з церкви св. Йосафата у Воррен, Миш.

Залишив у горю:
дружину — АННУ
дочок —
ЛЮБУ ЦЕЛЮХ
ХРИСТИНУ СТЕБЕНЗ
(також батько Покійної ЗЕНОВІЇ БРИК)
зятів —
інж. ЯРОСЛАВА ЦЕЛЮХА
ҐЕРІ СТЕБЕНЗ
ПЕТРА БРИКА
внуків —
СТЕФАНА ЦЕЛЮХА
ВІРУ ЦЕЛЮХ
НАТАЛІЮ ЦЕЛЮХ
АДРІЯНА СТЕБЕНЗ
СТЕФАНІЮ СТЕБЕНЗ
ЕМІЛІЮ СТЕБЕНЗ
КАТЕРИНУ БРИК
та ближчу і дальшу Родину в Україні



З глибоким жалем повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що 27-го серпня 1990 року по важкій і довгій недузі відійшла у Вічність на 68-му році життя
наша Найдорожча
ДРУЖИНА, МАМА І БАБЦЯ
бл. п.
ДАРІЯ ВОЛОДИМИРА ПУНДІЙ
з дому СКЛЕПКОВИЧ
народжена 29-го червня 1922 року

ПАРАСТАС І ПАНАХИДИ були відправлені в похоронному заведенні Музики при Чикаґо авеню.

ПОХОРОН відбувся в четвер, 30-го серпня, з катедри св. Миколая в Чикаґо, Ілл., а відтак Тлінні Останки перевезено на цвинтар св. Миколая в Чикаґо.

В глибокому смутку:
муж — ПАВЛО з мамою МАРІЄЮ і сестрою СТЕФОЮ з дітьми
син — ОСИП
син — АНДРІЙ з дружиною ЛІДОЮ і синами ПАВЛОМ і ОЛЕСЕМ
дочка — ХРИСТИНА з мужем АНДРІЄМ НЕЧВІДОМ і дочками НАТАЛКОЮ і ТАНЕЮ
дочка — ЛАРИСА з мужем ТАРАСОМ БОЗЬОМ
сестра — НАДІЯ з мужем ВОЛОДИМИРОМ ПРОЦИКОМ
сестрінок — ЮРІЙ з дружиною ЛІДОЮ і дітьми КАЛИНКОЮ, ДАНИЛКОМ і СТЕФОЮ
та дальша Родина в Америці, Канаді й Україні

Грай бандуро, грай!

В Емлентоні, Па., на оселі української православної церкви Всіх Святих, відбувся /-ий з черги кобзарський табір. Цей табір вже роками пишається успіхом, добрим керівництвом, відданими інструкторами та організаторами.

Комендантом табору, а також інструктором був д-р М. Фаріон, мистецький керівник Юліян Китастий, талановитий диригент Олег Махлай, бунчужний Андрій Бебко. Інструкторами були: Ліля Павловська, Тарас Павловський, Віктор Китастий, Ірина Китаста — асистентка. Організаційну роботу успішно провели: д-р І. Махлай та д-р М. Фаріон.

Кобзарський табір приймає тих, хто вміє грати і тих, хто не вміє грати на бандурі. Праця триває два тижні. В таборі були учасники з Америки, Канади, Аргентини, Бразилії. Праця не була легка, багато годин вкладали в навчанні гри на бандурі та співу. Існувала добра співпраця.

На закінчення кобзарського табору в неділю 26-го серпня, відбувся концерт бандуристів у присутності батьків та гостей. Це був вислід наполегливої праці молодих кобзарів, інструкторів та диригента. Програма концерту була цікава і різноманітна. Програмою керував Ю. Китастий. Загальна група виконала: „Взяв би я бандуру", „Ой у вишневому садочку", народна пісня, ар. О. Махлая, „Ой з-за гори кам'яної", народна пісня ар. М. Леонтовича, „Іже образу твоєму", духовний концетр XVII ст., М. Дилецький, „Вийди Грицю на вулицю", кубанська пісня, ар. Ю. Китастого, „Метелиця" народна пісня, ар. Ю. Китастого, „Рятуйте, люди, пісню", слова Петра Перебийноса, муз. Василя Литвина. Всі пісні виконані на високому мистецко-технічному рівні під диригентурою О. Махлая. З надзвичайним успіхом пройшов концерт. Не забули згадати Г. Китастого, засновника кобзарського табору.

Побажано було б, щоб на наступний рік запросити бандуристів з України. Якраз тепер є нагода для такої зустрічі, щоб наша бандура, пісня жили на славу України.

Тоня Шийка

Таня Осадца — майстер декоративного живопису



Т. Осадца: „Райська птиця", папір, темпера.

У неділю, 9-го вересня, о 1-ій год. по полудні в галереї ОМУА буде відкриття виставки творів Тані Осадци.

Вперше з її творчістю я познайомилась на Україні в 1986 році у Львівському музею Українського мистецтва (з цього року музей відновив свою першу назву „Національний Музей"). Виставка викликала зацікавлення і захоплення у величезної маси глядачів. Понад 10,000 зацікавлених оглянуло виставку протягом двох місяців її експонування. На урочистому відкритті із словом про мисткиню виступив Андрій Новаківський, директор музею, з аналізою її творчости — скульптор та мистецтвознавець, заслужений діяч мистецтв Дмитро Крвавич. Він простежив корені творення народного феномену, який підсвідомо спонтанно і генетично відтворюється незалежно від місця проживання.

Де майстри петриківських розписів на Дніпропетрівщини, де Ганна — Собачко-Шостак (Полтавщина), Марія Приймаченко (Київщина), Ярина і Софія Гуменюк (Уманщина)... і раптом Параска Хома (Івано-Франківщина). Для західніх областей України не традиційний цей жанр народної творчости.

І, диво, Таня Осадца відтворює його на іншому континенті.

— Малювання — це була моя внутрішня потреба, — говорить Таня. — Розмалювала кераміку, а потім через хвору руку не змогла. І тоді Володимир Ласовський порадив: „Таню, а ви свої квіти і на папір". Почала. На виставці експонуються дві перші праці „Соняшник в глечику" та „Квіти далекого Сходу", виконані олією. Ще є відчуття ритму кераміки, бракує розкутості, органічного самовиразу, заважає техніка олії... Малярка поміняла техніку, почала темперою і забуяли квіти дитинства з лук фантастичними композиціями.

Спільною рисою у творчості майстринь декоративного розпису є те, що вони розуміють колір образно, як певний реалістичний момент у поєднанні з фантастичними композиціями. Кольори сяють таємничою глибиною емалі, то сліпучо спалахують золотом, то бризгають синявою ультрамарину. Колір — основний компонент композицій майстринь народного живопису. Таня Осадца зберегла і передала те фольклорне бачення природи, що сягає у глибочінь народного епічного мислення. Квіти вона починає класти на аркуш паперу один за одним від низу аркуша і відтак заповнює весь аркуш.

Все начебто просто. Але саме в цій простоті і криється те істинно прекрасне, про що розповідає Таня Осадца мовою соняшних квітів. Соняхи у неї — це символ рідної землі, спогад про Україну. Фантастичних птахів бачить Таня і відтворює свою „Райську птицю", яка манить глядача тремтливими розкішними перами. Тут Таня каліграфічною лінією передає красу, пісенність ритмічного ладу. Символи у кожному творі: „Материнська любов" — червона, тепла гама кольорів; „Сплетні" — пташки сидять на дзвіночках, а дзвіночки роздзвонюють їх розмову по усіх усюдах; „Євшан — зілля" — вже у самій назві символ волі; „Молитва за Україну" — в центрі композиції зображений хрест, чаша, корона, а обіч поля України: пшениця, маки, волошки, — символіка самих атрибутів.

Станкова форма народного розпису виникла на Україні як нова форма у продовженні декоративного настінного розпису, що існував до початку XX ст. На мистців народної творчості звернули увагу імпресіоністи та авангардисти на переломі XIX — XX століть. З того часу народні майстри стали зосередженою увагою мистців, критики і музейництва. Тому такий резонанс і велике зацікавлення публіки викликала виставка Тані Осадци, — це феномен в продовженні народних традицій далеко за межами рідної землі. Преса відгукнулась великою кількістю статей у кожному місті, де експонувалась виставка: Києві, Львові, Бережанах, Тернополі. П. Романюк пише в республіканській газеті „Культура і життя": „Виставка декоративного живопису Тетяни Осадци напрочуд добре вписалася в інтер'єр музею українського мистецтва". І далі продовжує: „Враження дитинства залишилися в серці назавжди, збудили інтерес до орнаментально-сюжетних композицій, викликали бажання і самій творити цю мальовану пісню, прекрасну візерункову казку".

Всі твори, які експонувалися на виставці, а їх було 42, Таня подарувала музеям в Україні.

Мисткиня невтомна у своїй праці. Після приїзду виставку її творів організовує музей „Самперс" у Вашінгтоні, а сьогоднішня виставка — це вже четверта виставка в галереї ОМУА. Побажаємо і ми успіху мисткині у творчому злеті, у її невтомній праці.

— Не можу не малювати, — каже Таня Осадца. Так просто. А в цьому істина мистця.

Стефа Гнатенко

Олена Бенцаль-Карп'як

Останнім часом надходять сумні вістки про відхід від нас людей науки, культури, мистецтва.

Безмилосердний, безпощадний косар не минає теж української Мельпомени. Сорок днів тому покинула нас широковідома, заслужена акторка української сцени Олена Бенцаль-Карп'як.

Олена Сівницька, дочка Олександра і Тетяни, склавши матуральний іспит з відзначенням у Проскурівській гімназії в 1919 році, 18-річною дівчиною виїхала з рідного Меджибожа на Поділлі до Кам'янця-Подільського, де стала студенткою історико-філологічного факультету українського державного університету. Із-за воєнних дій була змушена покинути студії і вернутися до рідної місцевості, звідки часто їздила до Проскурова, де проживало чимало її товаришів з гімназійних часів, з якими виступала на сцені ще в нижчих клясах. У вищих клясах була вже солісткою гімназійного хору і членом театрального гуртка, в якому грала перші ролі.

Восени 1919 р. до Проскурова приїжджав театр львівської „Бесіди" і молода вродлива Оленка дісталася до професійного театру, про який не раз мріяла.

Її сценічним дебютом була роля Дівчини в „Наймичці". „Наймичку" ставив Амврозій Бучма. Завдяки Олениній обдарованості, її дебют задовольнив як режисера, так і вибагливу публіку.

Другою ролею була вже Наташа в „Суєті", яку ставив Володимир Калин, батько вже покійної Валі Калин, що виступала з Іванкою Кононів переважно на Східньому Побережжі ЗСА.

Михайла в „Суєті" грав Микола Бенцаль, за якого згодом вийшла заміж. У цьому театрі й почалась сценічна кар'єра Олени Бенцаль.

Театр переїхав до Вінниці, де посилюється групою акторів з державного театру, що в початках стаціонував у Кам'янці- Подільському.

З побільшеним складом театру починаються нелегкі мандри враз із Армією УГА.

На весні 1920 р. театр інтернували поляки, довелося бути під конвоєм, у голоді та холоді із клунками долати кілометри дороги. Після того члени театру мусіли щотижня зголошуватися на станицях поліції у всіх місцевостях, в яких етапами прийшлось театрові перебувати. Після довших мандрів театр у зменшеному складі опинився у Львові. Деякі залишилися на центральних землях України.

У тому часі постав у Львові Український незалежний театр під мистецьким керівництвом Миколи Бенцаля, доповнений молодими театральними адептами. Цей театр виступав у залі Музичного Інституту ім. М. Лисенка на вулиці Шашкевича. Олені Бенцаль доручили ролю Ребеки в драмі Ібсена „Росмерсгольм", за неї дістала знамениту рецензію в щоденнику „Вперед".

У 1922 р. подружжя уже в театрі Йосипа Стадника, Олена стала головною акторкою, головним чином у музичному репертуарі — співала Сафі в „Циганському бароні", Катерину в „Катерині". Згодом головні ролі в оперетах „Барон Кіммель" і „Чесна Сузанна". У всіх оперетах, в яких виступала, користувалася великими сценічними успіхами. Ще чимало серед нас тих, що пригадують собі Олену Бенцаль з її блискучих сценічних виступів.

Головні ролі виконувала в оперетах „Баядера", „Троянда Стамбулу", „Король кави", „Царевич", „Любка з пушти", „Доллі", „Княжна Чардашу", „Паяцик", „Осінні маневри", „Гарна Олена", „Дівча з Маслосоюзу", „Пригода з Черчу", „Шаріка", „Гуцулка Ксеня".

Більшість названих оперет були в репертуарі Театру ім. І. Тобілевича, в якому Микола Бенцаль був режисером, Олена на перших ролях. Вона ці ролі виконувала і в З'єднаному Театрі ім. І. Котляревського.

Олена Бенцаль виступала з великим успіхом і в операх — співала Гальку в „Гальці" і Сузукі в „Мадам Батерфляй". Вона теж із неменшим успіхом виступала в драматичному репертуарі, граючи перші ролі. Ось декілька її ролей: Галя - „Гетьман Дорошенко", „Мотря — „Батурин", Панна — „Вій", Леся — „Маруся Богуславка", Аза - „Циганка Аза", Панна — „Майська ніч", Груня - „Запорозький скарб", Галя — „Сорочинський ярмарок", Оришка — „Перехитрили", Галя — „Назар Стодоля", Пронька — „За двома зайцями", Кулина — „Чорноморці".

Названі ролі, як драматичні, так і з музичного репертуару (опера й оперет) не є вичерпним виказом усіх її ролей, але і названі дають повне уявлення про різножанровість її амплуа, не згадуючи вже тієї величезної кількости ролей, що їх вона зіграла впродовж свого життя.

У перших днях вересня 1938 р. З'єднаний театр ім. І. Котляревського дав ряд вистав у Коломиї без участи хворого Миколи Бенцаля, 14 вересня того ж року він помер від удару серця.

Після однорічних театральних мандрів вибухла Друга світова війна. Поки приїхати до Львова, як осідку драматичного Театру ім. Лесі Українки за більшовицької окупації, Олена вийшла заміж за актора Володимира Карп'яка.

В цьому театрі співала Оксану в народній опереті „Запорожець за Дунаєм" та грала Галину в драмі „Ой, не ходи Грицю". За німецької окупації вона в складі Львівського оперного театру. Виступала в таких оперетах: Оксана — Запорожець за Дунаєм", Арсена — „Циганський барон", Ільона „Циганське кохання", Христя-поштарка — Пташник з Тиролю", Іванна — „Жайворонок", Розалінда — „Пімста лилика". З приїздом до ЗСА замешкала в Міннеаполісі. Працювала на громадській ниві, головним чином розвивала в дітей і молоді театральні здібності. З місцевим аматорським театральним гуртком поставила „Марію" та „Синів" Стефаника, фрагменти „Лісової пісні", „Іфігеню в Тавриді", „Катерину", „Грішницю", монтаж слова, пісні й танку п. н. „На хвилях ритму і мелодій" і рев'ю „Раз на весело". У цих двох спектаклях крім режисури, була ще хореографом. Олена працювала ще з молоддю СУМА в Міннеаполісі поставивши з нею декілька одноактівок і рев'ю.

У Клівленді поставила „Наталку Полтавку" й „Іфігенію в Тавриді".

У безперебійній, кожноденній спільній праці в театрі, легко його членам взаємно себе пізнати, тож скажу, що Олена Бенцаль-Карп'як як людина відзначається багатьма позитивними рисами характеру. Коли театр перебував у скрутному становищі, а таке під польською окупацією траплялося, чи то були дні жалоби з приводу смерти маршала Пілсудського, чи час горезвісної пацифікації, Олена рятувала театральний ансамбль від голодування; за свої заощаджені гроші купувала все потрібне, щоб зварити теплу страву для своїх товаришок і товаришів, а коли театр повертався до нормального життя, театральний касир віддавав довг Олені ратами.

Не ставала в позу прімадонни чи директорші, а ставилася дружньо до всіх без різниці — чи то актор на першому чи третьому становищі, чи робітник сцени, до всіх знаходила прихильне слово й уміла дати добру, дружню пораду, вміла з товаришками, товаришами радіти й сумувати.

У похоронних обрядах узяло участь багато мешканців Міннеаполісу. Їх довершили о. митрат д-р С. Кнап і о. І. Грицько.

Отець митрат виголосив прощальне слово в церкві, для добра якої покійна трудилася. Співав церковний хор, якого св. п. Олена була членкинею. Було багато квітів від окремих осіб, від 16-го Відділу СУА, що до нього вона належала, від СУМА ім. гетьмана Мазепи і від мешканців будинку, в якому жила.

На тризні рівно ж було багато осіб. Від родини, друзів й української спільноти говорила своячка Стефа Цегельська. Від УККА й української громади Міннеаполісу — д-р В. Атанас.

Яр. Климовський

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ЕВГЕНІЯ ГАБУРА, член УНС Відд. 1-го Т-ва ім. св. Андрія в Шамокіні, Па., померла 8-го серпня 1990 року. Нар. 5-го січня 1904 року в Шамокіні, Па. Членом УНС стала 1933 року. Залишила у смутку сестер — Гелен Кандру, Стеллу Келмік, Еву Янока і Мері Катанчик. Похорон відбувся на Українськім Цвинтарі в Шамокіні, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Юрій Полиняк, секр.

ОЛЬГА В. СТІВЕСОН, член УНС Відд. 63-го Т-ва „Січ" у Форд СиТі, Па., померла 3-го серпня 1990 року на 74-му році життя. Нар. 1-го травня 1916 року в Манорвіллі, Па. Членом УНС стала 1960 року. Залишила у смутку дітей Дарил, Фреда і Ричарда. Похорон відбувся 6-го серпня 1990 року на Рапл Семетері в Кіттаннінг, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

М. Турко, секр.

ВАСИЛЬ КАВОЧКА, член УНС Відд. 286-го ім. св. Володимира в Джерзі Сиnі, Н. Дж., помер 21-го серпня 1990 року на 69-му році життя. Нар. 19-го лютого 1921 року в Джерзі Сиnі, Н.Дж. Членом УНС став 1921 року. Залишив у смутку дружину Бернадету і сина Вілліяма. Похорон відбувся 24-го серпня 1990 року на цвинтарі Св. Хреста в Норт Арлінґтоні, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Павлина Балутянська, секр.

АНТІН КАМФОНІК, член УНС Відд. 241-го ім. Івана Франка у Вунсакеті, Р. Ай., помер 31-го липня 1990 року на 72-му році життя. Нар. 12-го січня 1918 року у Вунсакеті, Р. Ай. Членом УНС став 1955 року. Залишив у смутку дружину Анну, сина Аллена і дві внучки. Похорон відбувся 3-го серпня 1990 року на Ст. Джеймс Семетері, Р. Ай.

Вічна Йому Пам'ять!

Жанет Барделл, секр.